

Сучасні форми та методи менеджменту у кризових ситуаціях

Оксана Кириченко

доцент кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
ORCID: 0000-0001-5244-8323

Дарина Кутова

студент групи МЕН-19,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

Сучасний етап розвитку України характеризується переборенням макроекономічної кризи, яка була характерна для 90-х років XX століття, та переходом економіки на траєкторію сталого економічного зростання.

Об'єктивно криза характеризується безліччю взаємозалежних ситуацій, що підвищують складність і ризик управління. При цьому можливі віддалення кризи і її профілактика, стабілізація кризи, переростання одного типу кризи в інший, вихід із кризи, що не виключає її як із сьогодення, так і з майбутнього. Не тільки економіка, але й природа функціонує циклічно, і не тільки процес розвитку економіки народжує кризові ситуації. На різних етапах розвитку суспільної свідомості відношення до криз було різним [1].

Криза підприємства є об'єктивним економічним процесом. Кризи неминучі в діяльності будь-якого підприємства і отримують повсюдне прояв. Більше того, криза розглядається не тільки як об'єктивно неминучий, але і як об'єктивно необхідний процес, що несе імпульс інтенсифікації розвитку підприємства. Об'єктивна природа кризи підприємства відображає не тільки закономірність її настання, а й можливість виходу з його [2].

Сутність економічної кризи проявляється у перевиробництві товарів відносно платоспроможного сукупного попиту, в масових банкрутствах фірм, зростанні безробіття та інших соціально-економічних потрясіннях [3]. Одним з методів антикризового управління, який набув останніми роками значної популярності у світовій банківській практиці, є стрес-тестування. Він полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, яка наражає банк на ризик та у визначенні шокової величини зміни зовнішнього фактора-валютного курсу, процентної ставки тощо, а поєднання цих величин дає уявлення про те, яку суму збитків чи доходів отримає банк, якщо події розвиватимуться за закладеними припущеннями. Таким чином стрес-тестування дає змогу оцінити, наскільки конкретний банк або банківська система загалом є стійкими до «виняткових, але ймовірних шоків» [4].

Економічне середовище, в якому сьогодні функціонують підприємства, характеризується кризовими явищами. В таких умовах керівництвом зазвичай основна увага приділяється фінансовим і правовим механізмам, в свою чергу питання управління персоналом в системі пріоритетів вибору антикризових механізмів відіграють незначну роль. Як правило, стосовно персоналу застосовується такі заходи-скорочення штату, затримки з виплати заробітної

платні і зменшення її розміру з метою зменшення витрат на персонал. Багато підприємств проводячи тотальні скорочення, не замислюються, що вони позбавляють себе того ресурсу, без якого подолати кризу неможливо, який в майбутньому може забезпечити ріст і розвиток підприємства. Таким чином, завдання керівництва і організації в цілому є утримання ключових співробітників. Досягти цього можна застосовуючи сукупність принципів, прийомів та правил, які використовуються для вирішення проблем в сфері управління персоналом підприємства в кризових умовах. [5]

Слід зауважити, що з метою ефективного управління персоналом в кризових умовах дуже важливим є збереження персоналу на основі використання поведінкових, психологічних методів, застосуванні підходів, що базуються на відкритості та достовірності інформації. Отже, людський ресурс безпосередньо впливає на результати діяльності компанії, а професіоналізм персоналу стає важливою конкурентною перевагою, що робить компанію стійкою до впливу будь-яких зовнішніх факторів. Тому в умовах кризи важливо зберегти важливі для компанії кадри та змотивувати персонал на ефективну роботу за мінімальних витрат.

Часто кризові ситуації в розвитку підприємства неможливо усунути. Вони виникають як об'єктивні явища, що відтворюють циклічний характер розвитку соціально-економічних систем. Але гостроту криз можна й потрібно зменшувати з урахуванням їх особливостей, а також своєчасно розпізнаючи їх наближення. Це досягається лише за допомогою антикризового управління.

Отже, невід'ємним в системі антикризового управління є систематизація та досконале вивчення законодавчих актів, вивчення державного правового регулювання, а також дотримання вимог діючого законодавства, аналіз перспективного законодавства з метою розробки заходів нівелювання негативних наслідків та можливих ризиків за відновлення конкурентоспроможності підприємства в його довгостроковому розвитку. Вивчення факторів впливу законодавчих норм на інформацію про фінансово-економічний стан підприємства, використання підприємством ринкових механізмів залучення фінансових коштів і збереження рівня конкуренції в секторі продукції, що випускається підприємством є запорукою успіху антикризового управління. Практика свідчить, що невіддале правове регулювання сфери діяльності господарюючих суб'єктів поставило судову систему України перед необхідністю в ході розгляду справ приймати не тільки юридичні, але і економічні рішення, до чого практично суди були не готові. В результаті судові рішення приймалися з відповідними помилками, а розміри втрат боржників і кредиторів різко збільшувалися.

Ключові слова: управління; управлінські технології; механізми управління.

Список використаних джерел

1. Амстронг Майкл. *Основы менеджмента*. Ростов-на-Дону: «Феникс», 1998. 512с.
2. Гетманцев Н. Д. *Антикризове управління підприємством*. К.: КНЕУ, 2007. 680 с.
3. Чуб П. М. *Антикризове управління у банківській діяльності*. *Фінанси, облік і аудит*. 2012. Вип. 20. С. 203-211.
4. Балабанова Л. В. *Управління персоналом*. К. : Центр учбової літератури, 2011. 468 с.